

18457

การวิเคราะห์การส่งออกอาหารทะเลกระป๋องของไทย

ประทานพร ธรรมวิมล

4620311021

ภาคนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาการเศรษฐกิจ)

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

พ.ศ. 2548

บทคัดย่อ

ชื่อภาคนิพนธ์	:	การวิเคราะห์การส่งออกอาหารทะเลกระป๋องของไทย
ชื่อผู้เขียน	:	นางสาวประทานพร ธรรมวิมล
ชื่อปริญญา	:	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาการเศรษฐกิจ)
ปีการศึกษา	:	2548

การศึกษาเรื่องการส่งออกอาหารทะเลกระป๋องของไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อปริมาณการส่งออกปลาทูน่ากระป๋อง กุ้งกระป๋อง และปูกระป๋องของไทยไปยังประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ โดยพิจารณา 3 ปัจจัย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นของประเทศผู้นำเข้าปรับตัวด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศผู้นำเข้า ราคาส่งออกอาหารทะเลกระป๋องของไทยรายชนิดไปประเทศผู้นำเข้าปรับตัวด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศผู้นำเข้า และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของไทยเทียบกับประเทศผู้นำเข้า ส่วนประเทศนำเข้าที่สำคัญนั้น พิจารณาจากประเทศที่ไทยมีมูลค่าการส่งออกไปมากที่สุด 3 อันดับแรกในแต่ละหมวดสินค้า ทั้งนี้ได้ใช้แบบจำลองสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Model) มาประยุกต์ใช้เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปริมาณการส่งออกอาหารทะเลกระป๋องของไทย โดยใช้ข้อมูลทศวรรษเป็นรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528-2547 เป็นเวลา 20 ปี ได้ผลการศึกษาดังนี้

1. การศึกษาอุปสงค์การส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยไปยังประเทศนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา และออสเตรเลีย พบว่า ปัจจัยที่อธิบายอุปสงค์การส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นของประเทศสหรัฐอเมริกาปรับตัวด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศสหรัฐอเมริกา และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของไทยเทียบกับสหรัฐอเมริกา โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และ 90 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่อธิบายอุปสงค์การส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยไปยังประเทศแคนาดาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นของประเทศแคนาดาปรับตัวด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศแคนาดา โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 แต่ปัจจัยที่อธิบายอุปสงค์การส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยไปยังประเทศออสเตรเลียได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ

เบื้องต้นของประเทศออสเตรเลียปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศออสเตรเลีย และราคาส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยไปออสเตรเลียปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศออสเตรเลีย โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ 99 ตามลำดับ

2. การศึกษาอุปสงค์การส่งออกกุ้งกระป๋องของไทยไปยังประเทศนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และแคนาดา พบว่า ปัจจัยที่อธิบายอุปสงค์การส่งออกกุ้งกระป๋องของไทยไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ราคาส่งออกกุ้งกระป๋องของไทยไปสหรัฐอเมริกาปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศสหรัฐอเมริกา และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของไทยเทียบกับสหรัฐอเมริกา โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ 90 ตามลำดับ เช่นเดียวกับญี่ปุ่นที่ราคาส่งออกกุ้งกระป๋องของไทยไปญี่ปุ่นปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศญี่ปุ่น และอัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของไทยเทียบกับญี่ปุ่นสามารถอธิบายอุปสงค์การส่งออกกุ้งกระป๋องของไทยไปญี่ปุ่นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 98 และ 90 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่อธิบายอุปสงค์การส่งออกกุ้งกระป๋องของไทยไปยังประเทศแคนาดาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากราคาส่งออกกุ้งกระป๋องของไทยไปแคนาดาปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศแคนาดาแล้ว ยังมีผลิตภัณฑ์ประมงชาติเบื้องต้นของประเทศแคนาดาปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศแคนาดา ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และ 99 ตามลำดับ

3. การศึกษาอุปสงค์การส่งออกปูกระป๋องของไทยไปยังประเทศนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และสหราชอาณาจักร พบว่า ทั้งสามปัจจัยสามารถอธิบายอุปสงค์การส่งออกปูกระป๋องของไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ของแต่ละปัจจัย แต่ปัจจัยทั้งสามกลับไม่สามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์การส่งออกปูกระป๋องของไทยไปยังประเทศฝรั่งเศสได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ของแต่ละปัจจัย ส่วนปัจจัยที่อธิบายอุปสงค์การส่งออกปูกระป๋องของไทยไปยังประเทศสหราชอาณาจักรได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีเพียงผลิตภัณฑ์ประมงชาติเบื้องต้นของประเทศสหราชอาณาจักรปรับด้วยดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศสหราชอาณาจักรเท่านั้น โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ดังนั้น ในการขยายการส่งออกปลาทูน่ากระป๋อง กุ้งกระป๋อง และปูกระป๋องของไทยไปยังประเทศนำเข้าที่สำคัญ ภาคเอกชนและภาครัฐควรพิจารณาเป็นรายสินค้าและรายประเทศที่จะส่งออก โดยวางแผนหรือกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับปัจจัยที่สามารถอธิบายอุปสงค์การส่งออกอาหารทะเลกระป๋องของไทยไปยังประเทศนั้นๆ ได้ เพื่อให้เกิดการขยายการส่งออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

เศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องของการเลือก เลือกในสิ่งที่ทำให้สวัสดิการสังคมโดยรวมดีขึ้น ข้าพเจ้าขอขอบคุณบุคคลหลายท่านที่ได้เลือกที่จะช่วยเหลือข้าพเจ้าในการศึกษาและจัดทำภาคนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จได้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร. โกเมน จิรัญกุล ที่ได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขภาคนิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านของคณะพัฒนาการเศรษฐกิจที่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า ทำให้ข้าพเจ้ารู้จักเลือกที่จะทำในสิ่งที่ดี มีประโยชน์

ขอกราบขอบพระคุณข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ ที่เลือกให้โอกาสแก่ข้าพเจ้าได้ลาศึกษาต่อ และช่วยเหลือในเรื่องข้อมูลที่ใช้ในการทำภาคนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนๆ ที่เปรียบเสมือนทีมที่ปรึกษาทั้งด้านการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิต เพราะถ้าชีวิตมีปัญหา การเรียนก็คงมีปัญหาตามไปด้วย

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ นางพรรณพ ธรรมวิมล มารดาของข้าพเจ้า ผู้เป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ข้าพเจ้าเลือกที่จะคิดและทำในสิ่งที่ดีที่ถูกต้อง รวมทั้งบิดาและพี่ชายของข้าพเจ้า ที่เป็นกำลังใจตลอดมา

ประธานพร ธรรมวิมล

กันยายน 2548

สารบัญ 18457

	หน้า
บทคัดย่อ	(2)
กิตติกรรมประกาศ	(4)
สารบัญ	(5)
สารบัญตาราง	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	3
1.5 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.6 วิธีการศึกษา	4
บทที่ 2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทางทฤษฎี และแบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์	5
2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.2 แนวคิดทางทฤษฎี	11
2.3 แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์	15
บทที่ 3 การผลิต การตลาด และการส่งออก ของปลาทูน่า กุ้ง และปูกระป๋อง	16
3.1 อาหารทะเลกระป๋อง	16
3.2 ปลาทูน่ากระป๋อง	21
3.3 กุ้งกระป๋อง	27
3.4 ปูกระป๋อง	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	41
4.1 ผลการวิเคราะห์อุปสงค์การส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทย ไปยังประเทศนำเข้าที่สำคัญ	42
4.2 ผลการวิเคราะห์อุปสงค์การส่งออกกุ้งกระป๋องของไทย ไปยังประเทศนำเข้าที่สำคัญ	46
4.3 ผลการวิเคราะห์อุปสงค์การส่งออกปูกระป๋องของไทย ไปยังประเทศนำเข้าที่สำคัญ	51
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	56
5.1 สรุป	56
5.2 ข้อเสนอแนะ	59
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	65
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	66
ภาคผนวก ข ผลการคำนวณสมการอุปสงค์เพื่อการส่งออกปลาทูน่า กุ้ง และปูกระป๋องของไทยไปประเทศนำเข้าที่สำคัญ	84
ประวัติผู้ทำภาคนิพนธ์	94

สารบัญตาราง

ตารางผนวกที่	หน้า
1 มูลค่าการส่งออกปลาพ่นำกระป๋องของประเทศไทย ไปยังประเทศนำเข้าที่สำคัญ 3 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	67
2 มูลค่าการส่งออกกุ้งกระป๋องของประเทศไทย ไปยังประเทศนำเข้าที่สำคัญ 3 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	69
3 มูลค่าการส่งออกปูกระป๋องของประเทศไทย ไปยังประเทศนำเข้าที่สำคัญ 3 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	71
4 ปริมาณและราคาส่งออกปลาพ่นำกระป๋องของไทย ไปยังประเทศนำเข้าที่สำคัญ 3 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	73
5 ปริมาณและราคาส่งออกกุ้งกระป๋องของไทย ไปยังประเทศนำเข้าที่สำคัญ 3 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	74
6 ปริมาณและราคาส่งออกปูกระป๋องของไทย ไปยังประเทศนำเข้าที่สำคัญ 3 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	75
7 ผลิตภัณฑ์ประมงแช่แข็งของประเทศไทยนำเข้าที่สำคัญ 6 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	76
8 อัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลบาทต่อสกุลเงินของประเทศนำเข้า ที่สำคัญ 6 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	77
9 ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศไทยและประเทศนำเข้า ที่สำคัญ 6 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	78
10 ผลิตภัณฑ์ประมงแช่แข็งของประเทศไทยนำเข้าปรับตัว ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศไทยนำเข้า 6 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	79
11 อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริงของไทยเทียบกับประเทศนำเข้าที่สำคัญ 6 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	80
12 ราคาส่งออกปลาพ่นำกระป๋องของไทยไปประเทศนำเข้าปรับตัว ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศไทยนำเข้า 3 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่	หน้า
13 ราคาส่งออกกุ้งกระป๋องของไทยไปประเทศผู้นำเข้าปรับตัว ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศผู้นำเข้า 3 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	82
14 ราคาส่งออกปูกระป๋องของไทยไปประเทศผู้นำเข้าปรับตัว ดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศผู้นำเข้า 3 ประเทศ ในช่วงปี พ.ศ.2528-2547	83
15 ผลการคำนวณสมการอุปสงค์การส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทย ไปประเทศสหรัฐอเมริกา	85
16 ผลการคำนวณสมการอุปสงค์การส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทย ไปประเทศแคนาดา	86
17 ผลการคำนวณสมการอุปสงค์การส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทย ไปประเทศออสเตรเลีย	87
18 ผลการคำนวณสมการอุปสงค์การส่งออกกุ้งกระป๋องของไทย ไปประเทศสหรัฐอเมริกา	88
19 ผลการคำนวณสมการอุปสงค์การส่งออกกุ้งกระป๋องของไทย ไปประเทศญี่ปุ่น	89
20 ผลการคำนวณสมการอุปสงค์การส่งออกกุ้งกระป๋องของไทย ไปประเทศแคนาดา	90
21 ผลการคำนวณสมการอุปสงค์การส่งออกปูกระป๋องของไทย ไปประเทศสหรัฐอเมริกา	91
22 ผลการคำนวณสมการอุปสงค์การส่งออกปูกระป๋องของไทย ไปประเทศฝรั่งเศส	92
23 ผลการคำนวณสมการอุปสงค์การส่งออกปูกระป๋องของไทย ไปประเทศสหราชอาณาจักร	93